

Bydgoszcz, 23 czerwca 2025 r.

Informacja prasowa

Tata też ma prawo do płatnego urlopu z ZUS-u po narodzinach dziecka

ZUS przypomina: po narodzinach dziecka z płatnego urlopu może skorzystać nie tylko mama. Ojciec również ma taką możliwość – nie tylko w ramach najpopularniejszego urlopu ojcowskiego, ale także urlopu rodzicielskiego, a w określonych sytuacjach nawet urlopu macierzyńskiego.

Ojcowie objęci ubezpieczeniem chorobowym, np. z tytułu umowy o pracę, umowy zlecenia czy prowadzenia działalności gospodarczej, mają prawo do dwóch tygodni urlopu ojcowskiego i chętnie z tego uprawnienia korzystają. Tylko w ciągu pierwszych czterech miesięcy 2025 roku ZUS w całym kraju wypłacił 46 tys. zasiłków za czas urlopu ojcowskiego. W 2024 roku było ich 162,3 tys., a w 2023 roku – 182,1 tys.

W województwie kujawsko-pomorskim od stycznia do kwietnia bieżącego roku z tej możliwości skorzystało 2,3 tys. mężczyzn. W 2024 roku było to ponad 7,6 tys., a w 2023 roku – 9,1 tys. – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Z urlopu ojcowskiego mogą skorzystać wyłącznie ojcowie. Przysługuje on nie tylko w przypadku urodzenia dziecka, ale również w przypadku jego przysposobienia. Zasiłek za czas urlopu ojcowskiego wynosi 100 proc. podstawy wymiaru zasiłku i trwa dwa tygodnie. Urlop ten można wykorzystać jednorazowo lub w dwóch częściach, z których żadna nie może być krótsza niż tydzień. Ojcowie mają prawo do skorzystania z urlopu w ciągu roku od dnia narodzin dziecka lub od dnia uprawomocnienia się postanowienia o przysposobieniu, jednak nie później niż do ukończenia przez dziecko 14. roku życia.

Urlop macierzyński także dla taty

W przypadku urodzenia lub przyjęcia na wychowanie jednego dziecka zasiłek macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego przysługuje przez 20 tygodni. Przy urodzeniu lub przyjęciu na wychowanie bliźniąt okres ten wynosi 31 tygodni, w przypadku trojaczków – 33 tygodnie, czworaczków – 35 tygodni, a w przypadku pięcioraczków i większej liczby dzieci – 37 tygodni.

Pierwsze 14 tygodni urlopu macierzyńskiego jest zarezerwowane wyłącznie dla matki. Ojciec dziecka może przejąć opiekę nad noworodkiem w tym czasie jedynie w wyjątkowych sytuacjach, takich jak śmierć matki lub porzucenie przez nią dziecka. Po upływie 14 tygodni, jeśli matka zdecyduje się wrócić do pracy, opiekę nad dzieckiem może przejąć ubezpieczony ojciec.

Z takiej możliwości skorzystało:

- w całym kraju: 1,9 tys. ojców w ciągu pierwszych czterech miesięcy 2025 roku, 6,3 tys. w 2024 roku oraz 8,5 tys. w 2023 roku,
- w województwie kujawsko-pomorskim: 91 ojców od stycznia do kwietnia 2025 roku, 300 ojców w 2024 roku oraz 466 ojców w 2023 roku.

Rośnie liczba ojców korzystających z urlopów rodzicielskich

Choć nadal to najczęściej mamy zajmują się dziećmi, coraz więcej ojców decyduje się na skorzystanie z urlopu rodzicielskiego. To efekt m.in. wprowadzenia przepisów wynikających z dyrektywy work-life balance, które zachęcają ojców do większego udziału w opiece nad dziećmi.

Tylko od stycznia do kwietnia 2025 roku ZUS wypłacił ojcom 18 tys. zasiłków za okres urlopu rodzicielskiego. Dla porównania, w całym 2024 roku z urlopu rodzicielskiego skorzystało 41,9 tys. ojców, a w 2023 roku – 19 tys. Widać więc wyraźny wzrost zainteresowania ojców tym uprawnieniem.

Podobny trend obserwujemy w województwie kujawsko-pomorskim. W 2023 roku z urlopu rodzicielskiego skorzystało 773 ojców, w 2024 roku już 1,6 tys., a tylko w pierwszych czterech miesiącach 2025 roku – 692 ojców.

Ile trwa urlop rodzicielski?

Od 26 kwietnia 2023 roku okres urlopu rodzicielskiego został wydłużony o 9 tygodni:

- z 32 do 41 tygodni – w przypadku urodzenia lub przyjęcia na wychowanie jednego dziecka,
- z 34 do 43 tygodni – w przypadku urodzenia lub przyjęcia na wychowanie więcej niż jednego dziecka.

Urlop rodzicielski może być wykorzystany jednorazowo albo może być on podzielony maksymalnie na 5 dowolnych części. Ostatnia część urlopu może przypadać najpóźniej do końca roku, w którym dziecko skończy 6 lat, a w przypadku dziecka przyjętego na wychowanie – do ukończenia przez nie odpowiednio 7, 10 albo 14 roku życia.

Co istotne, dodatkowe 9 tygodni urlopu rodzicielskiego przysługuje wyłącznie drugiemu rodzicowi. Oznacza to, że jeśli matka wykorzystała całość przysługującego jej urlopu rodzicielskiego w wymiarze np. 32 lub 34 tygodni, pozostałe 9 tygodni może wykorzystać już tylko ojciec dziecka. Jeśli ojciec nie skorzysta z tego uprawnienia, urlop przepada. Jeżeli rodzice zdecydują się podzielić urlop, np. matka wykorzysta 20 tygodni, to ojcu będzie przysługiwało 21 tygodni urlopu rodzicielskiego.

W niektórych sytuacjach urlop rodzicielski może zostać wydłużony, co oznacza także dłuższy okres wypłaty zasiłku macierzyńskiego. Na przykład rodzice dzieci z orzeczeniem „Za życiem” mają prawo do korzystania z urlopu rodzicielskiego przez dłuższy okres:

- 65 tygodni – w przypadku urodzenia lub przyjęcia jednego dziecka,
- 67 tygodni – w przypadku porodu mnogiego,
- 62 tygodnie – w przypadku przyjęcia starszego dziecka na wychowanie (do 7., 10. lub 14. roku życia – w zależności od sytuacji prawnej dziecka).

Co do zasady łączny okres pobierania zasiłku macierzyńskiego i rodzicielskiego zależy od liczby dzieci. W przypadku jednego dziecka przysługuje 61 tygodni zasiłku. Przy urodzeniu lub przyjęciu na wychowanie bliźniąt okres ten wynosi 74 tygodnie, trójczków – 76 tygodni, czworaczek – 78 tygodni, a przy pięciorkach lub większej liczbie dzieci – 80 tygodni.

Krystyna Michałek
regionalna rzeczniczka prasowa ZUS
w województwie kujawsko-pomorskim